

ZSIDAI ÁGNES

Nagy Endre köszöntése

Az ELTE, ÁJK Állam-és Jogelméleti Tanszéke által indított *Tolle Lege* internetes folyóiratunk második számát Nagy J. Endre professzor 70. születésnapjának tiszteletére ajánljuk.

Nagy Endre pannonhalmi diákoskodása után 1968-ban Szegeden szerezte jogi diplomáját. Rövid ügyészi gyakorlat után az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetében a közigazgatás-tudományi osztályon tudományos munkatársként helyezkedett el. A Társadalomtudományi Intézetben tanult szociológiát, fiatal kutatóként Strasbourgban és a párizsi Sorbonne egyetemén volt ösztöndíjas.

A hetvenes évek közepén kezdte kutatni egyetemes és magyar szociológia történetét. Az *ELTE Szociológiai Intézetében* docenssé nevezték ki, s megbízták a Szociológiatörténeti Csoport vezetésével. Eszmetörténeti tanulmányait többek között *Eszme és Valóság* (1993) és *Prométheuszi Pillanatok* (2006) című kötetekben jelentette meg.

Egyik szerkesztője és jegyzetírója a *Huszár Tibor* által válogatott Bibó-tanulmányköteteknek. Ettől kezdve munkássága jelentős mértékben összekapcsolódik a Bibó-recepcióval. Nagydoktori dolgozatát *Tettbeszéd* címmel Bibó társadalomelméletéről írta.

1982-ben *Márkus István* mellett bekapcsolódott a falukutató mozgalomba, azóta – számos alkalommal vezetőként – több mint húsz falukutatásban vett részt. E témából publikált *Szociokalandok* című 2003-ban megjelent tanulmánykötetében. Ugyancsak a nyolcvanas évek első felében kapcsolódott be a *Ferge Zsuzsa* vezetésével indított szociális munkás-képzések előkészítésébe.

1986-ban kinevezték a *Pécsi Tudományegyetem Szociológiai Tanszék* vezetőjévé, amit először a Jogi Karon, majd Bölcsészettudományi Karon látott el. Részt vett a jogi kari képzés reformjában, majd 1991-ben Bölcsész Karra átkerülve megalapította a szociális munkás- és a szociálpolitikai szakot, végül 1995-ben a szociológia szakot. 2003-ban létrehozta a *Szociológiai és Szociális Tanulmányok Intézetét*, melynek két évig vezetője volt. Mintegy másfél évtizedig tanított szociológiát a *Szombathelyi Tanárképző Főiskolán*, majd részt vett az Európa tanulmányok szak alapítási munkáiban. Ugyancsak több mint tíz évig oktatott a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szociológia tanszékén*, vezette a szekszárdi szociális munkásképzés tanszékét. Kurzusokat tartott a kolozsvári és a miskolci egyetemen, több doktori iskola oktatója, számos szakkollégiumban, így a Bibó István szakkollégiumban is tartott előadássorozatot. Két évtizedes együttműködés és oktatás után a *SOTE Mentálhigiéné Intézete* ez évben választotta professor emeritusszá.

Nagy Endre professzor jogelméleti érdeklődése – pályája sokszínűsége ellenére – az évtizedek során sem halványult. Így nagy örömeinkre szolgált, mikor elfogadta felkérésünket, hogy megbízott előadóként vegyen részt az *ELTE ÁJK Állam- és Jogelméleti Tanszékének* munkájában.

Többször járt tanulmányúton kelet-európai országokban, Angliában és az Egyesült Államokban. Nevéhez kötődik a két világhírű emigráns tudósunk: *Horváth Barna* és *Polányi Mihály* amerikai hagyatékának felkutatása és hazahozatala. Az *American Polanyi Society* tagja, alelnöke volt a *Magyar Szociológiai Társaságnak*. Éveken keresztül részt vett az *MTA Közigazgatás-tudományi és Politikatudományi Bizottságának* munkájában, korábban az *Esély*, a *Vigília*, jelenleg a *Polianya* című folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja.

Mintegy másfél száz közleményt publikált a legkülönbözőbb műfajokban. Kiadásra vár *Kereszténység és szabadság* című kéziratot kötete. Két alkalommal nívódíjat kapott cikkeiért.

Munkában és szakmai sikereiben gazdag életút. Mindez számos tudós osztályrésze. Nagy Endre azonban több, mint tudós: kiváló, karizmatikus oktató, aki az elképesztő mennyiségű és mélységű ismeretanyag átadásán túl tanítványait – legyenek azok bölcsészek, jogászok vagy műszakiak – “megfertőzte” a társadalomtudományok iránti érdeklődéssel, a jelenségek lényegére, az összefüggésekre való rákérdezés, az örök fürkészés olthatalan vágyával. Tanítványai felé mindig értő figyelemmel fordul: tud hallgatni, továbbgondolni és inspirálni. S mindamelllett Nagy Endre “ember”, barát, jó barát is: másokra figyelő és figyelést igénylő, határozott és kételkedő, empátikus és megértést igénylő, segítő és segítséget fogadó.

2011 novemberében *Endre* régi és új tanítványai, volt és jelenlegi kollégái, barátai részvételével konferenciát szerveztünk, amely valódi meglepetés volt az ünnepelt számára, mivel azt hosszan titkoltuk előtte. A meglepetés sikerült: a Mester fiatalokat meghazudtoló energiával lépett a kari tanácsterembe abban a hitben, hogy kivételesen ott kell a szemináriumát megtartani. Erich Maria *Remarque* szavaival köszöntöttük: „Te sosem fogsz megöregedni. Az élet lassan elvonul majd az arcod fölött, ennyi lesz, semmi több, és te attól még szebb leszel. Öreg csak az, aki már nem érez semmit.”